

Tohum Dünyası

bulunan ağaçlar açıktohumlu bitkiler grubuna girer. Çünkü, bunların tohumları bir anlamda açıkta duruyor gibidir. Bitkilerin bir kısmı da kapalıtohumludur. Kapalıtohumlu bitkilere şeftali, ayva, ayçekirdeği, üzüm ve elmayı örnek verebiliriz. Bu gibi bitkilerin tohumları meyvelerinin içinde bulunur. Meyve, bitkilerin tohumlarını dış etkilere korumaya yarar.

Biz, kimi zaman bitkilerin meyvelerini yeriz, kimi zaman da tohumlarını. Elmayı, kestane ve cevizi düşünelim. Hepiniz elmanın içindeki tohumları görmüşsünüzdür. Elmanın tohumlarını yemeyiz, yalnızca meyvesini yeriz.

Kestanenin ve cevizin meyvelerini tanıyor musunuz? Bu bitkilerin meyveleri bir dış kabuğa sahiptir. Kestane ve cevizin yediğimiz kısımları onların meyvesi değil, tohumlarıdır.

Yeni bir bitkinin gelişmesi için gereken her şey tohumların içinde bulunur. Ancak, her durumda tohumlardan yeni bitkiler gelişemez. Tohumların çimlenip gelişebilmesi için uygun sıcaklık, yeterli miktarda su ve bol oksijen gereklidir.

Elbette içinde bulundukları toprağın da iyi olması gerekir. Çünkü kökleri çıktıktan sonra topraktan alacakları besinlerin kaliteli olması

Evinizde zeytinyağlı dolma yapılırken içine konan

çamfistığını anımsarsınız. Çamfistığıyla yapılmış dolmanın tadına doyum olmaz. Peki çamfistığının ne olduğunu bilir misiniz? Çamfistığı,

çam ağacının tohumudur ve kozalak

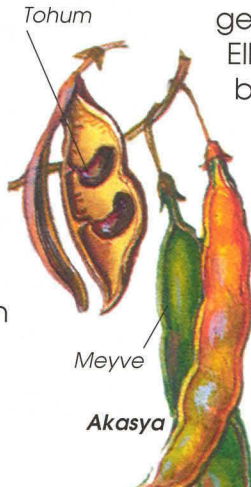
pullarının arasında bulunur.

Kozalaklar nemliken, henüz taze oldukları için kapalıdır. Ancak, biraz kuruduktan sonra pulların araları açılır ve çamfistıkları çevreye dağılır. Bu çamfistıkları, uygun sıcaklıklarda eğer su da yeterliyse çimlenirler. Çimlenme sırasında önce bolca su alarak şişerler, daha sonra da ilk kökleri ve yaprakları gelişir. Çam ve köknar gibi

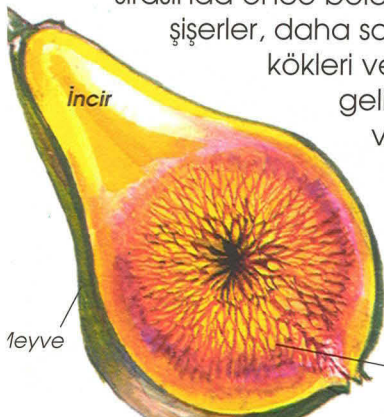
tohumları kozalakların pulları arasında

Ceviz

Akasya

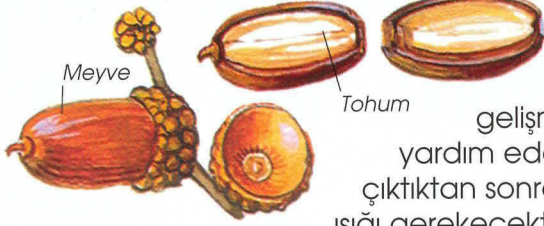

İncir

Köknar

Meşe palamudu

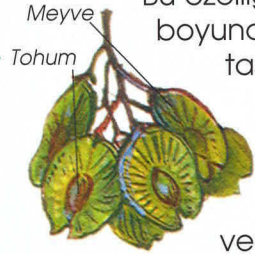

onların
daha iyi
gelişmesine
yardım eder. Yaprakları
çıktıktan sonra da bol gün
ışığı gerekecektir besinlerini

yapabilmeleri için. Tohumlar bu koşullar
olmadığı sürece gelişmeye başlamazlar.
Hatta bazıları, çok uzun süreler boyunca bile
gelişmeden durabilirler.

Tohumların yeni bitkiler halinde
gelişebilecekleri uygun yerlere gitmeleri
gerekir. Bu da kimi zaman uzun bir yolculuk
demektir. Örneğin, bildiğimiz hindistancevizi
ait olduğu bitkinin tohumudur. Hafifliği
sayesinde su yüzeyinde kalarak yüzebilirler.

Bu özelliği nedeniyle denizlerde aylar
boyunca yüzerek kilometrelerce uzaklara
taşınabilirler.

Karaağaç

Tohumların yayılmasına kuşlar ve
öteki hayvanlar da yardım eder.
Kuşlar, bitkilerin meyvelerini yerler
ve meyvelerin içindeki tohumları
oraya buraya bırakırlar. Kimi tohumlar
da üzerlerinde bulunan yapışkan madde
veya çengelli çıkıntılar sayesinde hayvanların
tüylerine yapışırlar ve yapıştıkları hayvanın
gittiği yerlere böylece gidebilirler. Gittikleri
yerde toprağa düşerler ve burada gelişmek
için uygun koşulların oluşmasını beklerler.
Tohumların yer değiştirmesinin bir başka yolu
da rüzgârla yolculuk etmektir. Rüzgârla
yolculuk eden tohumların kiminin kanatlara,
kiminin de paraşüte benzeyen yapıları vardır.
Bu tohumların rüzgâra kapılabilmek için çok
hafif olmaları gerekir. Bazı bitkilerin içinde
tohumlarının bulunduğu özel keseleri vardır.
Bu keselerin patlaması sonucunda tohumlar
çevreye saçılır.

Sonbahar, tohumların çevrede bolca
bulunduğu bir mevsimdir. Bu mevsimde
tohum toplayarak kendinize bir tohum
hazinesi oluşturabilirsiniz. Daha sonra da
bunları bahçenize ya da bir saksıya dikerek
yetiştirebilirsiniz. Ancak tohumları sakın
bitkinin üzerinden almayın, yalnızca yere
düşen tohumları toplayın. Çünkü
tohumlar bitkinin üzerindeyken henüz
gelişimini tamamlamamış olabilir.

Kiraz

Meyve

Tohum

Zuhal Özer

Çorap Bahçesi Yapalım

Çoraplarınızın dünyanın en kullanışlı
tohum toplayıcıları olduğunu biliyor
musunuz? Şimdi dikkatle okuyun.
Sonbaharda kırlar, ormanlar tohumla
doluyken küçük bir hafta sonu gezisi
yapabilirsiniz. Bu geziye çıkarken
eskimiş yün ya da pamuk
çoraplarınızdan bir çifti yanınıza
almayı unutmayın. Gezi yapacağınız
yere ulaştığınızda çoraplarınızı
ayakkabılarınızın üzerine geçirin. Bunu
yaptıktan sonra güzel havanın tadını
çıkarak çevrede gezinip oynayın.
İsterseniz dans bile edebilirsiniz.
Çoraplarınıza orada yaşayan bitkilerin
tohumları yapışacaktır. Bunları yaptıktan
sonra çoraplarınızı dikkatle çıkarın.
Bundan sonra kolaylıkla gidip
gelebileceğiniz bir bahçe ya da
evinizde bir saksı belirleyin. Çoraplarınızı
belirlediğiniz bu yerde birkaç cm derine
gömün. İlkbahar geldiğinde çoraplarınızı
gömdüğünüz yeri sulamaya başlayın.
Geziniz sırasında, çorabınıza yapışmış
olan tohumlar çimlenmeye
başlayabilir. Hatta eğer bu
tohumların çoğu gelişebilirse
çorap biçiminde minik yeşil
alanlarınız olabilir. Bitkicikleriniz
büyüdükten sonra onların hangi
türlerden olduklarını anlamaya
çalışın. Çoraplarınız zaman içinde
çürüyecektir. (Ancak, naylon çoraplar
kolay kolay çürümezler.) Çoraplara
yapışabilen tohumlar genellikle hayvanların
oradan oraya taşıdığı tohumlardandır. Bu
tohumlar, hayvanların tüylerine
yapışarak onların sayesinde
bir yerden başka bir yere
taşınırlar.